

**PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA
WIEDZY O SPOŁECZEŃSTWIE W KLASACH II-III
PUBLICZNE GIMNAZJUM NR 1 W ŻNINIE**

Spis treści:

I. Podstawa prawna, nazwa i numer programu

II. Zadania PSO

III. Umowa – kontrakt z uczniami

IV. Obszary aktywności ucznia

1. Postawy i zachowania specyficzne dla aktywności społecznych.
2. Postawy i zachowania funkcjonujące poza sferą działań ściśle związanych z wiedzą o społeczeństwie.

V. Rodzaje aktywności uczniów

VI. Narzędzia i czas pomiaru osiągnięć uczniów

VII. Kryteria wymagań na daną ocenę

1. Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny.
2. Formy pisemne
3. Formy ustne

VIII. Ocena śródroczna i roczna

1. Waga poszczególnych ocen
2. Sposób wyliczania oceny śródrocznej i rocznej
3. Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z wos-u

IX. Sposoby gromadzenia informacji o uczniach

X. Sposoby informowania o osiągnięciach i postępach

XI. Wymagania programowe na poszczególne stopnie szkolne

XII. Ewaluacja Przedmiotowego Systemu Oceniania

I. Podstawa prawna, nazwa i numer programu

1. Podstawa prawna:

- program nauczania jest zgodny z założeniami zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U nr 4, poz. 17, z 15 stycznia 2009 r.), a także ze standardami wymagań będącymi podstawą przeprowadzania egzaminów w ostatnim roku nauki w gimnazjum.

2. Nazwa programu:

- program nauczania wiedzy o społeczeństwie: „Dziś i jutro”
- nr dopuszczenia 77/1/2009 – klasa II
- nr dopuszczenia 77/2/2010 – klasa III

II. Zadania przedmiotowego systemu oceniania

System przedmiotowego oceniania ma za zadanie zapewnić rodzicom:

- znajomość zasad stawianych ich dzieciom przez szkołę,
- szeroką i bieżącą informację o osiągnięciach i postępach dzieci,
- pełną informację o różnych formach aktywności poznawczej dziecka oraz o rozwoju jego osobowości,
- wielopłaszczyznową pomoc w pokonywaniu trudności dydaktycznych i wychowawczych na lekcjach wiedzy o społeczeństwie..

III. Umowa – kontrakt z uczniami

Kontrakt zawarty między uczniami a nauczycielem na sposób oceniania

1. Sposoby informowania uczniów o wymaganiach:

- ustnie – cały PSO – na pierwszej lekcji wos-u w każdej klasie, w danym roku szkolnym
- ustnie – na poszczególne stopnie szkolne z danego działu programowego przed rozpoczęciem jego realizacji
- wymagania zawierają również przykłady pytań, zadań i problemów z poszczególnych poziomów

2. Sposoby poprawiania ocen:

- uczeń może poprawić ocenę niekorzystną uzyskaną ze sprawdzianu lub testu w ciągu dwóch tygodni od rozdania prac, a ocena z poprawy jest oceną ostateczną, wpisaną obok oceny pierwotnej
- poprawa pracy pisemnej jest tak samo punktowana jak pierwotna
- w przypadku uzyskania niższej oceny pozostaje ocena ze sprawdzianu pierwotnego
- nie stawienie się ucznia na poprawę w uzgodnionym terminie jest równoznaczne z otrzymaniem oceny niedostatecznej
- nie można prac pisemnych poprawiać ustnie

3. Każda praca pisemna musi być opatrzona pisemną informacją o tym, co zrobił dobrze i jak powinien dalej się uczyć (zgodnie z § 11 ust. 3)”.

4. Uczniowie otrzymują poprawione prace. Mają obowiązek zwrócić je z podpisem rodzica (opiekuna prawnego) w ciągu 7 dni. Fakt wydania prac nauczyciel odnotowuje w temacie lekcji.

5. Sprawdzone pisemne prace kontrolne, podpisane przez rodzica (prawnego opiekuna) nauczyciel przechowuje przez jeden rok szkolny. Wydaje prace uczniom w ostatnim tygodniu roku szkolnego.

6. Jeśli uczeń z przyczyn losowych nie może napisać sprawdzianu lub testu w określonym terminie wówczas ma obowiązek uczynić to na najbliższej lekcji lub terminie ustalonym z nauczycielem.

7. Na koniec semestru nie przewiduje się końcowego sprawdzianu lub testu zaliczeniowego.

8. Oceny śródroczne i roczne wystawia się na siedem dni przed planowanym posiedzeniem rady pedagogicznej.
9. O ocenie niedostatecznej uczeń zostaje poinformowany na miesiąc przed planowanym posiedzeniem rady i ma możliwość poprawienia oceny w terminie wyznaczonym przez nauczyciela.
10. Do końca maja uczniowie mogą uzupełniać zaległości.
11. Jeżeli uczeń zachowuje się niewłaściwie w czasie kontrolnych prac – sprawdzianu, testu lub kartkówki tj. zagląda do kolegi w ławce, odwraca się do kolegi, nie odkłada długopisu na prośbę nauczyciela (sygnał zakończenia pracy) wtedy, uzyskana ocena zostaje obniżona o jedną jednostkę. Jeżeli uczeń zachowuje się niewłaściwie w czasie kontrolnych prac – sprawdzianu, testu lub kartkówki tj. ściąga – wówczas nauczyciel zabiera pracę i wpisuje ocenę niedostateczną.
12. Uczeń może jeden raz w semestrze zgłosić nie przygotowanie do lekcji bez podania przyczyny (nie dotyczy zapowiedzianych sprawdzianów).
13. Nie ocenia się ucznia znajdującego się w trudnej sytuacji losowej.
14. Nie ocenia się ucznia do trzech dni po dłuższej, usprawiedliwionej nieobecności w szkole np. po chorobie – uczeń ma obowiązek taki fakt zgłosić nauczycielowi.
15. Prowadzenie zeszytu przedmiotowego jest obowiązkowe. W przypadku nieobecności na lekcji, uczeń ma obowiązek uzupełnić notatki w zeszycie oraz wykonać pracę domową.
16. Uczeń może jeden raz w semestrze zgłosić nie odrobienie pracy domowej (w zeszycie), brak zeszytu bez podania przyczyny.
17. zachowanie ucznia nie ma wpływu na ocenę.

IV. Obszary aktywności ucznia

1. Postawy i zachowania specyficzne dla aktywności społecznych

- a) uczeń znajduje i wykorzystuje informacje na temat życia publicznego, wyraża swoje zdania w wybranych sprawach publicznych i uzasadnia je; jest otwarty na odmienne poglądy.,
- b) uczeń rozpoznaje problemy najbliższego otoczenia i szuka ich rozwiązań,
- c) uczeń współpracuje z innymi- planuje ,dzieli się zadaniami i wywiązuje się z nich,,
- d) uczeń rozumie demokratyczne zasady i procedury i stosuje je w życiu szkoły oraz społeczności; rozpoznaje przypadki łamania norm demokratycznych i ocenia ich konsekwencje; wyjaśnia znaczenie indywidualnej i zbiorowej aktywności obywateli,
- e) uczeń, opisuje sposób działania władz publicznych i innych konstytucji; wykorzystuje swoją wiedzę o zasadach demokracji i ustroju Polski do rozumienia i oceny wydarzeń życia publicznego,
- f) uczeń rozumie procesy gospodarcze oraz zasady racjonalnego gospodarowania w życiu codziennym, analizuje możliwości dalszej nauki i kariery zawodowej.

2. Postawy i zachowania funkcjonujące poza sferą działań ściśle związanych z historią

- a) uczeń umie sprawnie posługiwać się środkami dydaktycznymi np. kartograficznymi, ilustracjami i podręcznikiem,
- b) uczeń umie pracować w grupie z uwzględnieniem podziału zadań,
- c) uczeń rozwiązuje problemy indywidualnie i w grupie,
- d) uczeń wie jak umiejętnie uczestniczyć w dyskusji,
- e) uczeń umie bronić własnego zdania i uzasadniać go,
- f) uczeń umie jasno i precyzyjnie formułować myśli, w tym problemy i pytania oraz odpowiedzi i wyjaśnia je, zarówno mowie jak i w piśmie,
- g) uczeń umie posługiwać się encyklopedią, tekstem źródłowym i zbiorami bibliotecznymi,
- h) uczeń wykorzystuje wiedzę historyczną dla zrozumienia wydarzeń we współczesnym świecie,
- i) uczeń okazuje tolerancję i szacunek dla poglądów niezgodnych z własnymi.

V. Rodzaje aktywności uczniów

- prace pisemne – sprawdziany z działu, kartkówki,

- odpowiedzi ustne,
- korzystanie z dodatkowych źródeł informacji,
- przygotowanie tematycznego referatu z własnymi refleksjami,
- gromadzenie materiałów regionalnych,
- wykonywanie samodzielnych prac,
- aktywność w czasie lekcji,
- praca w zeszycie przedmiotowym,
- udział w konkursach o tematyce historycznej, regionalnej i pokrewnej.

VI. Narzędzia i czas pomiaru osiągnięć uczniów

L.p.	Forma	Częstotliwość w semestrze
1	Sprawdzian lub test (termin, forma i zakres podawane są uczniom i zapisywane w dzienniku lekcyjnym z tygodniowym wyprzedzeniem)	Po zakończeniu każdego działu programowego
2	Kartkówka (obejmuje materiał z trzech ostatnich lekcji, może, ale nie musi być zapowiedziana)	Trzy-dwie
3	Odpowiedź ustna	Co najmniej jeden raz
4	Przygotowanie referatu	Chętni uczniowie
5	Praca długoterminowa	Jeden raz
6	Aktywność w czasie lekcji	Indywidualnie, bez ograniczeń
7	Praca domowa w zeszycie przedmiotowym	Co najmniej jeden raz
8	Praca w grupach	W zależności od potrzeb

Tabela z kryteriami oceny współpracy w grupie

Kategoria	Bardzo dobry	Dobry	Dostateczny	Dopuszczający	Niedostateczny
Zadana praca	Konsekwentnie wykonuje zadana pracę, przypomina innym o zadanej pracy	Koncentruje się na wyznaczonym zadaniu	Przez większość czasu wykonuje zadaną pracę, czasami rozmawia na inne tematy	Często odrywa się od zadanej pracy, dyskutuje na tematy nie związane z pracą	Odrywa od pracy innych członków grupy, zajmuje się różnymi sprawami
Wkład w pracę grupy	Ma ciekawe pomysły, zadaje pytania wyjaśniające, w razie nieobecności dostarcza grupie swoje materiały	Wykonuje wyznaczone zadania przed czasem, potrafi słuchać innych	Czasami nie słucha pomysłów innych, wnosi pewien wkład w pracę innych	Wykonuje tylko część wyznaczonej pracy	Przeszkadza, nie przynosi potrzebnych materiałów, często nieobecności uniemożliwiają pracę grupy
Umiejętności pracy grupowej	Docenia wkład wnoszony przez innych zachęca do	Często chwali wkład innych w pracę,	Czasami chwali innych, nie	Rzadko chwali innych i rzadko okazuje	Dominuje w dyskusji, nie daje innym

	dobrej komunikacji, często wyraża szacunek dla innych pomysłów	zdolny do kompromisu	zawsze okazuje szacunek innym członkom grupy	szacunek innym członkom grupy	szansy zabrania głosu, nie jest skłonny do kompromisu
--	--	----------------------	--	-------------------------------	---

Propozycje prac długoterminowych:

- klasa druga /do wyboru/ - referaty, prezentacje multimedialne
port folio
biografie postaci politycznych,
tematyka regionalna
albumy i inne
- klasa trzecia /do wyboru/ - jak klasa druga

Sprawdzaniu podlegają umiejętności i wiedza. W ogólności:

- umiejętne stosowanie terminów, pojęć i metod niezbędnych w praktyce życiowej i dalszym kształceniu,
- wyszukiwanie i stosowanie informacji,
- wskazywanie i opisywanie faktów, związków i zależności,
- łączenie wiedzy teoretycznej z umiejętnościami praktycznymi podczas rozwiązywania problemów
- współpraca i komunikowanie się w grupie (przekazywanie informacji, formułowanie pytań, organizacja pracy).

VII. Kryteria wymagań na daną ocenę

1. Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny:

- Wymagania edukacyjne dla poszczególnych poziomów klas opracowują nauczyciele na bazie obowiązującej podstawy programowej i realizowanych programów nauczania dla poszczególnych zajęć edukacyjnych,
- Wymagania edukacyjne formułowane są na pięciu poziomach z uwzględnieniem następujących kryteriów ogólnych na poszczególne stopnie szkolne przy ocenie bieżącej oraz klasyfikacyjnej śródrocznej i rocznej:

Konieczne	Podstawowe	Rozszerzone	Dopelniające	Ocena
-	-	-	-	Ndst. (1)
	-	-	-	Dop. (2)
+	+	-	-	Dost. (3)
+	+	+	-	Db (4)
+	+	+	+	Bdb (5)

	Cel (6)
--	----------------

Kryteria ogólne na poszczególne poziomy:

- wymagania konieczne (na ocenę dopuszczającą) obejmują treści podstawy programowej:
  - łatwe (nawet dla ucznia z trudnościami w uczeniu się),
  - elementarne (uniwersalne) umiejętności i podstawowe wiadomości.
- wymagania podstawowe (na ocenę dostateczną) obejmują treści podstawy programowej:
  - stosunkowo łatwe do opanowania,
  - całkowicie niezbędne w dalszej nauce,
  - często powtarzające się w procesie nauczania,
  - bezpośrednio użyteczne,
- wymagania rozszerzające (na ocenę dobrą) obejmują treści podstawy programowej:
  - umiarkowanie trudne do opanowania,
  - przydatne, ale nie niezbędne w dalszej nauce,
  - bezpośrednio użyteczne w życiu pozaszkolnym,
- wymagania dopełniające (na ocenę bardzo dobrą) obejmują treści podstawy programowej:
  - trudne do opanowania,
  - złożone i nietypowe,
  - Wymagające korzystania z różnych źródeł,
  - pośrednio użyteczne w życiu pozaszkolnym,
- wymagania ponadpodstawowe (na ocenę celującą) obejmują treści podstawy programowej:
  - szczególnie złożone i oryginalne, twórcze,
  - wymagające korzystania z różnych źródeł,
  - z dala od bezpośredniej użyteczności w życiu pozaszkolnym.

2. Formy pisemne

2a. Sprawdziany z działu – z wyszczególnieniem podziału wymagań na podstawowe i ponadpodstawowe

SKALA OCEN

P (poziom podstawowy)	50% P	dopuszczający
	75% P	dostateczny
PP (poziom ponadpodstawowy)	75% P +	50% PP dobry
	75% P +	75% PP bardzo dobry

Dopuszcza się tzw. pożyczki, tzn. dodawanie punktów za zadania z poziomu PP do punktów za zadania z poziomu P (nie odwrotnie!), jeśli uczeń uzyskał przynajmniej 50% punktów z P. Uczeń otrzymuje ocenę niedostateczny, jeśli nie wykonał 50% zadań z poziomu podstawowego P, nawet gdy zebrał punkty z poziomu ponadpodstawowe go PP

2b. kartkówki, sprawdziany z trzech lekcji –progi procentowe poszczególnych ocen według skali punktowej

L.p.	Ocena	Procentowy udział punktów
1	Celująca	Więcej niż 100%
2	Bardzo dobra	100 – 90 %
3	Dobra	89 – 75 %
4	Dostateczna	74 – 51 %

5	Dopuszczająca	50 – 30 %
6	Niedostateczna	29 – 0 %

- a) ocenę celującą otrzymuje uczeń, który udzieli prawidłowej odpowiedzi na dodatkowe pytania wykraczające poza program nauczania
- b) uczniowie posiadający informację o obniżeniu poziomu wymagań edukacyjnych – otrzymują ocenę dopuszczającą po uzyskaniu 20 % punktów testu, sprawdzianu lub kartkówki.

3. Formy ustne

Kryteria oceny odpowiedzi ustnej:

1. Umiejętność zanalizowania tematu
  - główna myśl jasno sformułowana,
  - logiczne uzasadnienie własnego stanowiska
2. Umiejętność selekcjonowania materiału:
  - brak błędów merytorycznych,
  - informacje, wiadomości mieszczące się w programie,
  - informacje, wiadomości wykraczające poza program,
3. Umiejętność formułowania wniosków:
  - synteza i ocena
4. Styl wystąpienia:
  - samodzielność i płynność odpowiedzi,
  - konsekwentne stosowanie adekwatnej terminologii,
  - bogate słownictwo.

Uczeń może otrzymać ocenę celującą za oryginalne przemyślenia.

ocena celująca:

- odpowiedź wskazuje na szczególne zainteresowanie przedmiotem,
- spełniając kryteria oceny bardzo dobrej, odpowiedź wykracza poza obowiązujący program nauczania
- odpowiedź zawiera treści poza programowe – własne przemyślenia i oceny

ocena bardzo dobra:

- odpowiedź wyczerpująca i zgodna z programem
- uczeń swobodnie operuje informacjami
- dostrzeganie związków między informacjami

ocena dobra:

- odpowiedź zasadniczo samodzielna
- zawiera większość wymaganych treści
- poprawna pod względem języka, nieliczne błędy
- odpowiedź nie wyczerpuje zagadnienia

ocena dostateczna:

- uczeń zna najważniejsze wiadomości, potrafi je zinterpretować
- odpowiedź odbywa się przy niewielkiej pomocy nauczyciela
- występują nieliczne błędy rzeczowe

ocena dopuszczająca:

- wymagane jest 30 % wiedzy i umiejętności przewidzianych dla pracy pisemnej tzn. niezbędna wiedza konieczna z punktu widzenia przedmiotu
- podczas odpowiedzi możliwe są liczne błędy (merytoryczne i w sposobie prezentowania)
- uczeń zna podstawowe wiadomości i przy pomocy nauczyciela udziela odpowiedzi

ocena niedostateczna:

- odpowiedź nie spełnia wymaganych podanych powyżej kryteriów ocen pozytywnych
- uczeń nie zna podstawowych terminów, pojęć i procesów społecznych.

VIII. Ocena śródroczna i roczna

1. Waga ważności poszczególnych stopni

Przy wystawianiu stopnia na zakończenie semestru lub roku szkolnego bierze się pod uwagę jego wagę ważności. Największą wagę mają stopnie z prac pisemnych tj. sprawdzianów i testów (obejmujących dział lub większą partię materiału)

- a) sprawdziany całogodzinne – 5
- b) odpowiedzi ustne i pisemne (kartkówki) – 2
- c) prace samodzielne dodatkowe (projekty) – 4
- d) aktywność na lekcji – 2
- e) zadania domowe – 1
- f) kartkówki z trzech ostatnich lekcji – 4
- g) zeszyt przedmiotowy - 2
- h) praca na lekcji - 2

2. Sposób wyliczania oceny śródrocznej i rocznej

$$\text{Ocena} = \frac{\text{suma iloczynów (suma ocen z każdego obszaru x waga ważności)}}{\text{suma wag ważności}} = \text{-----}$$

Do wyliczenia oceny rocznej bierzemy wszystkie oceny z całego roku szkolnego

Wystawione oceny są jawne zarówno dla uczniów jaki rodziców.

Oceny wpisywane są do zeszytu.

Na prośbę ucznia lub jego rodziców ocena będzie uzasadniona.

3. Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z historii.

- Przed wystawieniem rocznej oceny klasyfikacyjnej z WOS-u, uczeń może ubiegać się o wyższą ocenę od przewidywanej w ciągu jednego dnia nauki szkolnej od dnia wystawienia ocen, podanego zarządzeniu dyrektorowi szkoły
- O ocenę wyższą niż przewidywana może ubiegać się uczeń, dla którego przewidywana jest ocena niedostateczny, dopuszczający, dostateczny, dobry.
- Na drugi dzień od momentu uzyskania informacji o proponowanej ocenie, uczeń musi przedstawić na piśmie uzasadnione powody przemawiające za podwyższeniem wyżej wymienionej oceny.
- W sytuacji uznania zasadności skargi nauczyciel określa zakres materiału, o którym informuje zainteresowanego ucznia.
- W ciągu dwóch dni przed posiedzeniem rady pedagogicznej uczeń pisze test sprawdzający uwzględniający treści programowe na daną ocenę.

Ocena wystawiona przez nauczyciela jest ostateczna

IX. Sposoby gromadzenia informacji o uczniach

1. Notatki w dzienniku lekcyjnym.
2. Kontrola zeszytów przedmiotowych.
3. Gromadzenie prac pisemnych – sprawdzianów, testów i referatów.
4. Gromadzenie prac wykonanych przez uczniów.

X. Sposoby informowania o osiągnięciach i postępach

1. Uczniów:

- ustne uzasadnienie oceny
- recenzje prac pisemnych
- publikowanie wyników konkursów, prac uczniowskich
- informacja zwrotna

2. Rodziców:

- rozmowa indywidualna
- udostępnienie prac do wglądu
- korespondencja
- świadectwo.

XI. Wymagania programowe na poszczególne stopnie szkolne

Z podziałem na działy programowe dla klasy II – III – oddzielne załączniki

XII. Ewaluacja przedmiotowego systemu oceniania:

W celu ewaluacji systemu oceniania nauczyciel przeprowadza rozmowy z uczniami i rodzicami. Na podstawie wniosków wnosi poprawki do systemu.

